

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Methodus Clara Et Facilis Vacandi Orationi mentali Atque Exercendi se cum fructu in præsentia Dei

Coloniæ Agrippinæ, 1687

Caput LV. De Cantoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46004](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46004)

*Bene cane, frequenta canticum, ut memoria Isa. 23. 16.
tui sit coram Domino.*

*Cantabo Domino in vita mea: psallam Deo ps. 103. 33.
meo, quamdiu sum.* 34.

*Jucundum sit ei eloquium meum: ego verò ibid.
delectabor in Domino.*

*Exultabunt labia mea, cum cantavero tibi: Ps. 70. 23.
& anima mea, quam redemisti.*

CAPUT LV.

De Cantoribus.

Officium est in domo Dei perquam honori-
ficum aliis in concinendis illius laudibus
præire. Pientissimus Regum David ad istud of-
ficium tres elegit, quos in Regno suo invenire
potuisset aptissimos ac devotissimos, quos alio-
rum Magistros constituit, 1. Paralip. 6. 25. Isti
permagna pietate suâ verè Prophetæ ac spiritu
Dei afflati esse meruerunt, ut ipsi Psalmos com-
ponerent, qui inter illos centum quinquaginta,
Davidis Plalterio qui continentur, eorum no-
minibus insignirentur, *Psalmus Asaph* & alio-
rum.

Optimus Galliarum Rex Robertus dignita-
ti suæ Regiæ vel tantillū decedere minimè au-
tumabat, quòd ipse in Ecclesiis, in quibus ipsi
adesse contingeret, hoc Cantoris officio funge-
retur: quin potius permagno id sibi honori du-
cebat, eoque plurimū oblectabatur. Literas
enim & artē cantandi adeò perfectè addidice-
rat, ut verba æq; atq; notas composuerit com-
plurium Antiphonarum, Responsoriorum ac
Prosarum, ut vocant, quæ usq; modo in Ecclesia

O o

decantantur

decantantur. Atque ubi Cathedralem, Abbacialem aut Parochialem aliquam Ecclesiam subiisset, liberè accepto superpelliceo & cappa officio Cantorisungebatur.

Qua in re pietatem imitabatur sanctissimi Regis Davidis, qui aliquando hanc sibi laudem assumebat, ut septem Choris, quos ordinauerat, in Arcæ fœderis translatione ut concinerent, ipse præsideret. Indutus Ephod, quæ vestis erat hominum Deo consecratorum, ipse totis viribus concinebat: quantumvis Michol uxor ejus hanc esse existimaret quandam Rege, qualis ipse erat, indignam abjectionem. Ipse verò ad derisoriam, quam illa idcirco objiciebat ei exprobrationem, respondit fore, ut in Dei obsequium amplius se deprimeret, hancque dejectionem sibi semper existimaturum perquam gloriosam. *Vilior, inquit, fiam, plusquam factus sum, & ero humilis in oculis meis: - - gloriosior apparebo.*

2. Reg. 6.
22.

Atque idem Rex in ultimo vitæ spiritu constitutus quoad ultima verba sua alio titulo noluit insigniri quàm præclari *Cantis in Israël:* atque si omnium aliorum, quibus jamjam orbandus erat, oblitus fuisset, quoniam in alteram secum vitam asportare nil aliud poterat, quàm gloriam divinas laudes in perpetuum illic concinendi. *Hæc sunt verba David novissima.*

2. Reg. 23.
2.

-- *Dixit* -- *Egregius Psalter Israel.*

Cantori devoto unum faciendum atque alterum omninò cavendum. Zelo quodam bono, quo cupit divinam honorari Majestatem, præsentibus verò ad insignem excitari devotionem, ex eo, quòd rectè & ad harmoniam canat, aliquam

aliquam percipere potest voluptatem : cavere tamen debet vanitatem ac vocis suæ ostentationem.

Voluptas ex grata cantici modulatione percepta non solum innoxia, verum etiam laudabilis est, si modò omnem gloriam Deo tribuamus, ac proximi spectemus ædificationem. Ad id quoque utilis est, ut tenrationem cædii ex officio divino capiendi præveniat. Fructus & effectus est sancti fervoris, uti patebat in bono illo Religioso, quem devotus Thomas à Kempis multis laudibus prosequitur, quòd aliquando cum in Dominica Palmarum totum nocturnum ac temporis matutini officium, indeque quatuor integras horas in proluxa supplicatione, ac post in solemni sacro cantanda concinisset, magnâ cum lætitia affirmaret, esse sese ad rursùm incipiendum comparatum.

Fervens Cantor omnes alios Religiosos bono exemplo suo inflamat, ac postquam in corde suo devotionis & amoris ignem excitârit, in omnibus in Ecclesia præsentibus eundem succendit : quia homo corporeus rebus sensibilibus, uti sunt Ecclesiæ graviter & harmonice concinnati concentus, permoveretur.

S. Augustinus initio conversionis suæ illo ita commovebatur, ut magnam etiam vim lachrymarum profunderet. Sic enim in Confessionibus suis ait : *Reminiscor, Domine, lachrymas meas, quas fudi ad cantus Ecclesiæ tuæ in primordiis recuperata fidei meæ.* Ac deinde harmonici cantus institutionem collaudans subjungit : *Et nunc ipso commoveor non cantu, sed rebus, quæ cantantur, cum liquida voce*

*& modulatione convenientissimâ cantantur, magnam instituti huius utilitatem rursus agnosco. Lib. 10. c. 33. Ex alia verò parte illi, qui cantu suo vanam gloriâ aucuparentur, non Deum sed seipso laudarent, eaq; ratione omne actionis suæ meritum amitterent. Neq; enim vocem nostram molliter polire, sed plenè & graviter debemus effundere, veluti in nostro Rituali codice præscribitur hisce verbis: *Observabunt Cantores omnimodè, ne vocum harmonia, quæ ad pietatem augendam instituta est, aliquid levitatis aut lascivie præ se ferat: quo potius audientium animos à rei divine contemplatione avocet, quam inclinet. Eorum ergo sit devota, distincta & intelligibilis modulatio. Lib. 1. Rub. 13. n. 5.**

1. Cor. 14.
12.

Perfectio itaq; Cantoris in eo sita est, ut cante non labiis duntaxat, sed & spiritu, exemplo Apostoli, qui dicebat: *Psallam spiritu, psallam & mente.* Qui enim modo veluti mortuo & absq; spiritu interiori concineret, ad summum foret instar campanæ, quæ reverà suo sonitu quem reddit, munus suum obit, at ille vitâ caret, & in aëre evanescit.

D. Augustinus fidem facit, esse complures, qui cantent voce, at corda habeant omninò muta, cum alii econtrariò ora conclusa habentes interiores affectus suos elatâ voce proloquantur: quia Dei aures ad cor hominis, quàm ad vocem multò sunt attentiores. *Quam multi, inquit, sonant voce, & corde muti sunt: & quam multi tacent labiis & clamant affectu: quia ad cor hominis aures Dei.* In Psal. 119,

Ad

Ad ordinariam pro officio divino *directio-*
nem Cantor hanc addet mentis elevationem:

“ Mi Deus, omni vocis meæ contentione te lau-
“ dare, atq; ad idem faciendum Fratres meos
“ excitare universos omninò desidero, atque id
“ ipsum majori, quàm unquam ab aliqua tua-
“ rum sive in cælo, sive in terris laudatus fue-
“ ris creaturarum, facere devotione percupe-
“ rem. Functionem hanc meam, quam obitu-
“ rus modò sum, eodem tibi spiritu offero at-
“ que eodem honorandi Majestatem tuam de-
“ siderio, quo omnes, qui tibi in hac Religione
“ nostra ab illius origine ad hanc usq; horam
“ extiterunt gratiores, id præstiterunt. Tu mi-
“ hi, Domine, vel tantillam impetire portio-
“ nem ingentis illius amoris, quo te ipsi collau-
“ darunt, ut præsens intentio mea negligentia
“ aut socordia meâ neutiquam depravetur, ne-
“ que ullâ propriâ complacentiâ aut vano re-
“ spectu humano commaculetur. Virgo sacra-
“ tissima, tuæ laudes sunt, quas cum laudibus
“ Creatoris ac Filii tui Redemptoris nostri con-
“ cinimus, hanc igitur mihi gratiam tu exora,

Exercitatio interior.

Satis penè superque est, si ad literam attenti,
illam interiori affectu animemus. Exempli gra-
tiâ :

1. Cantando *Venite exultemus* &c. ipsum
pronunciabimus affectu simili illi, quo Author
Psalmi exæstuabat. Omnes nimirum præsen-
tes ad Deum collaudandum, ad gaudendum
de ipsius magnitudine, atque ad illum nobis,
cum adorandum, sive ob infinitam ipsius Ma-
jestatem, sive in grati animi significationem,

quòd nos ex nihilo condiderit ac vitam nobis dederit in nostra creatione, quòd providentiâ suâ nos etiam modò conservet, quòd per veram ac vivificam fidem Christianos, ac singulari vocationis gratiâ esse fecerit Religiosos &c. invitabimus

2. Cantando *Benedicamus Domino* ardens in cordibus nostris concipiemus desiderium divinæ Majestati reddendi ac reddendas curandi gratiarum, ob innumera ipsius beneficia, actiones.

3. *Intimando Antiphonas* in corde dicere poterimus illis, quibus eas commendamus: Participes estote Dei laudum. In illis vestram obite functionem. Modica verba vestra ibi proferte, ac tesseram reddite. *Qui timeatis Dominum, laudate eum.*

4. *Hymnos & Psalmos inchoando* bonam nostram intentionem ac fervorem renovare poterimus intra nosmetipsos dicentes: *Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu & exaltabo te.*

5. Aut certè *Laudabo nomen Dei cum cantico & magnificabo eum in laude*: atque si diceremus: vellem voci meæ majorem dare ut possem amplitudinem, ut ampliori cum magnificentia Deum meum laudarem.

9. De reliquo dispositionem nostram interiorum temporibus, Dei Domini nostri illiusque sanctissimæ Matris mysteriis, diversis sanctorum Apostolorum, Martyrum, Episcoporum, Doctorum, Ordinum Religiosorum Patriarcharum, Confessorum, Virginum, præcipuorum Ordinis nostri cœlitum Patronorum no-

stro-

strorum festivitatibus accommodabimus, ad quorum honorem officio nostro meliori, qua possumus ratione, defungi connitemur.

7. Tempore Adventus venerabimur mysterium Incarnationis Filii Dei, illiusque novem mensium in utero virginali sanctissimæ Matris suæ habitationis.

In festis Natalitiis ipsum in præsepio reclinatum adorabimus, & cum Angelis laudibus celebrabimus.

Deinceps usque ad festum Purificationis B. Virginis sanctissimam illius infantiam honorabimus.

In Quadragesima, quod tempus pœnitentiæ est, ipsius jejunium atque in solitudinem secessum colemus.

Tempore Passionis ipsius cantu nostro blasphemias & convicia Judæorum adversus ipsum sarcire satagemus.

In triumphalibus Resurrectionis & Ascensionis illius festivitatibus, perque earundem Octavas animis intuebimur gaudium ac magnificentiam maximam ex huiusmodi mysteriis etiamnum existentem in cœlis, quò nostra dirigemus desideria, nostras beatorum cœlitum vocibus conjungentes.

In festis & officiis sanctissimæ Dei Genitricis Matris nostræ, illius venerandæ causâ, cum omnibus sanctis viris ac mulieribus, qui majore in ipsam devotione aliàs ferebantur, nos affectu jungemus.

In festo Corporis Christi & per Octavam in rectè cantando triumphare connitemur, Dominum nostrum Jesum Christum in sacra Ho-

stia, loco eorum qui facere negligunt, atque ad Hæreticorum incredulorum confusionem, adorantes. Atque ita de aliis temporibus ac festis per anni curriculum.

Actus interiores.

1. Scio equidem, Domine, te, qui ex te ipso, æternum beatus es, ac gloriosus, laudibus nostris non egere. Verum nos illis opus habemus, ut in nobis excitemus spiritum devotionis, atque à nostra in tuo servitio socordia nos erigamus. „

2. Sine, Domine, nostræ voces ut uniantur, laudibus, quas beatæ mentes ab orbe condito tibi deferunt. Diu illæ noctuque clamare „ *Apo. 4. 8.* non desinunt : *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus omnipotens, qui est, qui erat & qui venturus est.* „

3. Æquissimum sanè foret, anima mea, ut, continuo nos ipsos occuparemus laudanda, cellissima Majestate illa, quam indefinenter collaudant Astra matutina, hoc est Angeli sancti, qui primæ ac nobilissimæ creaturarum, existunt. Æquè etenim atque illos nos sumus rerum opifex creavit, nos conservat, gratiisque suis millenis modis locupletat, atque tandem ad eandem gloriam nos destinavit, ut proinde eadem, qua ipsi, ratione obstricti ei simus. At quoniam mortale corpus istud obstaculo nobis est, saltem hac hora exactè officio nostro defungamur. „

4. Gratias ago tibi, Domine, quod mihi, in domo tua adeò honorificum, atque istud est, officium demandare voluisti. Insuper, oro te, spiritum, fervorem & habilitatem „
mihi

“ mihi concede, ut illo ad maiorem tuam glo-
 “ riam defungar.

5. “ Vellem, ut vox mea satis valida ac satis
 “ foret penetrabilis, ut usque ad ipsos cœlos,
 “ atque usque ad extremos terræ limites audiri
 “ possem, dum gloriæ tuæ Hymnos præcinere
 “ incipiam.

6. “ Saltem rogo te, ut ope ac benedictio-
 “ ne tuâ sanctâ id efficias, illos, qui me audie-
 “ rint, ad te collaudandum ac venerandum ex-
 “ citare ut queam.

7. “ Offero tibi hoc meum desiderium,
 “ quod in mea impotentia atque indigentia
 “ refugio mihi est. Accipe, Domine, in unione
 “ illius permagni amoris, quo Sanctus, de quo
 “ officium facimus, te laudavit, oravit ac glo-
 “ rificavit.

8. “ Angele sancte, cujus curæ amore ple-
 “ nissima Patris mei cœlestis providentia me
 “ commisit, hac horâ peculiariter mihi opitu-
 “ late, atque in officii istius executione me diri-
 “ ge, ut omni in illo errato immunis persistam.

CAPUT LVI.

De Organædo.

Istius administer officii in divinis officiis tan-
 tundem solus, quantum chorus præstat uni-
 versus.

Finis, quem organum suum pulsando sibi
 præfigere habet, in eo est, ut reliquis inspiret de-
 votionem, eorumque corda permoveat, atque
 in Deum attollat. Illius enim exercitium lau-
 dum divinarum partem constituit, ac proinde

O o s

genui-